

ing te be-
schafte dan
erkeringen
om indivi-
duaal uit te
reg voor tal
s nu kwa-
men gemeen-
dies de ge-
oor onware
voor hunne
in met den
kerkraad
ing te for-
te volstaan,
tot welke
ante aanlei-
het is, dat
e gewoonte

deze zaak
kizing ach-
kunnen nu
meente be-
ant worden
ement voor
leg met de
men liefst
aan op een
te saam, en
nstand een

lijk geweest
antwoorden
uitdrukking:
ssching der

op, dat door
den kinder-
et algemeen.
dergeboorte
later te be-

it ons droops-
gebruikt
van betuigen
gold niet de
maar alleen

hij toe, dat
nleiding tot

waar van de
toegeven, dat
drukking tot

als in één
te niet de af-
op onderstelt
Deze nauwe
stand gegene-
den gewekt,
kking „onder-

nde ontken-
arakter. De
tegenover
nauw van
fontkenning,
ken, die hier

sluit, uit be-
telijk en gra-
zeel rijker
tot ons komt,
it, indien wij
hadden toe-
zing zal zeker
den het feit,
ijk is, en die
ding zich ge-
is zoo uitdij,
seggenswijze

ntwoord het
fankbaar en

elsol.

og van plan
wet om de
om het zoo-
ten onzent
g dit stelsel

daarom een
taal Corre-
even van de
el rust, de
wordt toe-
set dusverre

n dienst te
te nemen:

vernieuwing
d. Het vierde
zijn gouden
veien wordt
mends heeft,
een goed deel
de wijziging
t het mij niet
te zeifen en
naken heb-
te leen van
te stellen
e buiten den
en ons blad
ren.

zelf niet, dat
wij blijven
te taak achten
en de kerk
lijken versta-
n van de
n uitweg ge-
felfder stelsel

ij deze twee
den individua

en de decentralisatie. Mr. E. Münsterberg, die
ter gelegenheid van het gouden feest een be-
schrijving van het Elberfelder stelsel gaf (ver-
trald in no. 113 van het Tijdschrift voor
Armenzorg en Kinderbescherming), vertolkt deze
beginselen door: Hulp van Mensch tot Mensch.

Het Elberfelder stelsel gaat dus uit van de
gedachte, dat de helpende den behoeftige per-
soonlijk moet tegemoet treden, in zijn omstan-
digheden doordringen, en geheel in overeen-
stemming met die omstandigheden zijn hulp
toepassen. Dit kan alleen door persoonlijk be-
zoek, en door een onderzoek in te stellen naar
de omstandigheden waarin de behoeftige ver-
keert, naar de familiebetrekkingen enz. De heer
Münsterberg erkent in bovengenoemd opstel,
dat dit beginsel van „de hulp van mensch tot
mensch" het eerst en het duidelijkst is waar te
nemen bij de oude Christelijke gemeenten. Dan
betooft hij hoe dit beginsel in de Middeleeuwen
te loor ging en eigenlijk pas weer door de Her-
vorming op den voorgrond is gebracht. Ook
geeft hij de eere aan de Gereformeerden, dat
bij hen de grondslagen der oude diakonie zijn
behouden en vooral aan den Beneden Rijn en
in Nederland vast burgerrecht hebben verkregen.

Op dezen grondslag wil het Elberfelder stelsel
individuele behandelings. Het gedeelte der stad,
dat in de termen valt voor armenzorg, wordt
in wijken ingedeeld, waar een aantal assistenten
of bezoekers moeten werkzaam zijn. Deze
assistent moet 2 tot 4 gezinnen voor zijn reke-
ning krijgen. Geregeld moet hij op die gezinnen
toezicht oefenen. Sommige zeer grote steden,
waar het stelsel is ingevoerd, hebben meer dan
4 gezinnen voor één assistent. Zoo Breisau 6,
Stettin 8, Königsberg 12. Ook wordt er reke-
ning mee gehouden, dat bv. een rentenier meer
bezoeken kan afleggen dan een man van
zak. Minstens eens in de 14 dagen moet
de assistent zijne bezoeken afleggen. De bedoe-
ling van het bezoek is om aan verkeerde onder-
steuning paal en perk te zetten, onvoldoende onder-
steuning te doen vermeerdere, te zorgen voor
plaatsing in gestichten indien dit noodig is enz.
Bovendien letten op schoolbezoek, gedrag en
wat dies meer zij. Dus vrij zijn van den
arme en tevens diens spion.

De uibetaling der toegesegde ondersteuning
moet bepaald door den bezoeker zelf gedaan
worden, hetzij hij daarvoor zelf naar den arme
gaat, hetzij hij dien bij zich aan huis laat komen.
Elke ondersteuning moet op elke vergadering
opnieuw toegestaan worden. Het bedrag der
ondersteuning wordt in Elberfeld geregeld naar
het roegenaamde tarief systeem, gegrond op het
bestaansminimum. Het kleinste bedrag wordt
berekend waarvoor de armen hunne kosten voor
het allereenvoudigste levensonderhoud kunnen
dekken. De regeling bepaalt, dat het volgens
het tarief berekend bedrag niet moet, doch
slechts mag verstrekt worden.

Om de individuele behandeling mogelijk te
maken en toch goede controle te oefenen, wordt
de stad verdeeld in districten en de districten
weer in wijken. Aan het hoofd van elk district
staat een voorzitter, onder wiens presidium de
bezoekers op de districtsvergadering samen
komen. Ieder bezoeker krijgt een wijk. De arme,
die ondersteuning begeert, moet bij dien be-
zoeker zich aanmelden. In sommige steden heeft
men alleen districten, terwijl de voorzitter dan
zelfstandig de gevallen onder de bezoekers ver-
deelt.

De decentralisatie werkt bij dit systeem zóó,
dat zeer velen aan het werk der armenverzorging
deelnemen, en zelfstandige colleges vormen, die
niet alleen onderzoeken, maar ook zelfstandig
beslissen bij de toepassing der hulp. In Elberfeld
en in de Rijnprovincies, en ook elders, is
men er in geslaagd menschen uit alle standen
der maatschappij voor dit werk te krijgen. Het
volgende lijstje doet over vier steden zien, hoe-
veel bezoekers er werkten en uit welke klasse
der maatschappij zij zijn.

	Hamburg.	Breslau.	Leipzig.	Frankfort a.M.
Aantal inwoners.	705,738	422,738	455,089	288,489
Totaal aantal be- zoekers.	1561	1442	975	631
Geestelijken en onderwijzend personeel.	128	194	149	78
Artsen en apo- thekers.	20	47	39	14
Logementhouders Ambtenaren (par- ticuliere en ste- delijke).	114	104	79	22
Kooplieden (ook handelsbedien- den).	213	263	312	248
Ambachtlieden en industrieele Huis en grondbe- sitters, rente- niers.	632	575	327	247
	60	134	47	43

In sommige steden worden ook bezoekers
aangewezen, die gezinnen bezoeken hijzonder
geacht, om door vrouwen behandeld te worden
biv. alleen staande vrouwen, gezinnen met veel
kinderen enz. Zoo bijv. te Keulen, Düsseldorf,
Frankfort a. M.

Bij het voortaan van decentralisatie, gaat het
Elberfelder systeem er van uit, dat elke decen-
tralisatie moet volmaakt worden. Daarom moet
er een centraal bestuur zijn dat algemeene lei-
ding geeft, controle oeffent enz.

Wat de resultaten van het stelsel betreft is
het een feit, dat waar het minder doelmatige
en geschikte systemen verving, de kosten veel
minder zijn geworden. Dit is het gevolg van
het grondige onderzoek, waaruit dikwijls blijkt,
dat onderscheiden behoeftige personen, die eigen-
lijk geen aanspraak op armenverzorging mogen
maken. Aan den anderen kant worden door het
individueel behandelen veel ellende en
armoede openbaar, waardoor nieuwe uitgaven
noodig worden. Maar toch gaat de totaal uit-
gaaf achteruit, omdat de ondersteuning overeen-
komt met den werkelijken toestand der armoede.
Heerscht er welvaart, dan zijn er weinig gezin-
nen die ondersteuning behoeven, terwijl dit
aantal groeit bij werkloosheid.

Wij laten hier een overzicht van een paar
Duitsche steden volgen, waaruit duidelijk de
waarheid van dit beweren blijkt.

Het jaarverslag van Elberfeld geeft een dui-
delijk overzicht van dit verschijnsel: in een
tabel worden de uitgaven sedert de herziening
van het armenwet in 1853 tot op heden opge-
geven en in verhouding tot het aantal inwoners
gebracht. In een aanhangsel worden de verschil-
lende oorzaken van af- en toename der uitgaven
meegedeeld, zoals oorlog, gebrek aan werk,
enz. Uit deze cijfers leert men duidelijk de

gevolgen van het systeem kennen. De bedelarij,
waarover steen en been geklond werd, verdween
als bij tooverslag, en niettegenstaande grotere
ondersteuning, werden de kosten der armen
zorg minder; in 1852 bedroegen zij nog 178,000
Mk., terwijl zij in 1853 tot 90,000 M. geredu-
ceerd werden. Het eerste cijfer werd bereikt,
toen de ondersteuning aanmerkelijk verhoogd
weiden en de bevolking meer dan verdubbeld
was. De uitgave der armenzorg zijn per hoofd
van de bevolking tot 1876, toen zij 1 M. 15
bedroegen, geringer dan van 1853—75, en blijven
gedurende de volgende jaren doorgaans ook be-
needen de raming van drie jaren.

In Mainz is de uitkomst als volgt:

Jaartal.	Gevallen.	Totaal uitgeven.	Uitgeven voor elk afz. geval.
1893/94	1659	123,977 Mk.	73.40 voor de herziening.
1894/95	1761	120,401	73.50
1895/96	1422	102,258	167.34 na herziening.
1896/97	1182	88,206	191.33

In Eindhoven was in 1896 de grootste herziening geweest, vinden wij het volgende:

Jaar.	Gevallen.	Uitgeven. Mk.	Per be- doelde. Mk.	Per in- voer. Mk.	Verhouding tusschen geestel. inwoners en Ondersteuning.
1893	1540	128,052	83.04	1.70	2.05
1894	1681	133,960	79.66	1.74	2.08
1895	1606	117,056	73.45	1.51	2.05
1896	1263	112,887	89.38	1.33	1.50
1897	2278	166,656	82.41	1.22	1.47

ten geschenken, zeker als zinnebeeld van nieuw leven. De Romeinen gaven elkaar vruchten, en toen dat wat min begon te staan, ook wel kostbare zaken; allengs werd dat geven zoo iets als een verplichting voor den mindere. Ja, op 't laatst eischen de keizers — wat niet heel verstandig was — zulk een geschenk op nieuwjaar van elk burger te Rome! Dan vind ik onze manier, dat de meerdere den mindere wat geeft, toch nog veel beter, al zou het wel goed zijn, zoo wij de menschen iets gaven op andere wijze dan door een „fooi“.

Wat de Romeinen al niet hadden als wij waren de heilwensen. Ze schijnen die echter ook zelf gebracht te hebben, terwijl wij ze gewoonlijk aan anderen uitdelen.

Het geven van geschenken is in sommige landen in onbruik geraakt, doch bestaat nog b.v. in Frankrijk, waar men echter weer van St. Nikolaas of van Kerstgeschenken niets weet.

Maar wat bij alle volken, die in een geregelde maatschappij leven, behoefte is, dat is bij de jaarwisseling, de gedachte aan het verleden en die aan de toekomst: de herinnering en de verwachting.

Zoo is het ook bij ons. De oudejaarsavond zegt ons: gij gaat voorbij en hebt hier geen blijvende stad. De nieuwjaarsmorgen roept ons toe: Wat uw hand vindt om te doen, doe dat met al uw macht, en wat daarop volgt, (leest het eens na, en denkt er over na! vrienden).

En oud- en nieuwjaar beide zeggen ons: De Heere God is de Eeuwige, die is en was en wezen zal, maar ook de Getrouwe, die al Zijn kinderen, door de wisseling der jaren heen, voert tot de heerlijkheid, wanneer er geen tijd meer zijn zal.

Voor vele groote menschen is het jaar 1903 ver van gelukkig geweest, en misschien zijn ook wel de jongere menschen die dit lezen bedroefd over 'tgeen hun in het oude jaar trof. Daar is in heel en onheil op deze wereld een gestadige afwisseling. Maar wel weinigen zijn er, jong of oud, die met nieuwjaar niet weer hopen, en goede wenschen uitspreken of ontvangen. Zullen die vervuld worden? Ook dit is onzeker. Maar lieve vrienden, noch de droefheid noch de voorspoed zijn de hoofdzaken, waar het op aan komt.

De apostel Paulus zegt ons in Romeinen 8: 38, 39: „Want ik ben verzekerd, dat noch dood, noch leven, noch engelen, noch overheden, noch machten, noch tegenwoordige, noch toekomstige dingen, noch hoogte, noch diepte, noch enig ander schepsel ons zal kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus onzen Heere.“

Nu was Paulus zeker niet wat de menschen noemen een „fortuinlijk man“. Hij had het kunnen zijn. Maar om den wille van Christus, had hij alle wereldsche dingen schade geacht en was lijden en strijd zijn deel. Doch hij zag op de hoofdzaken, en zoo moeten wij ook doen. Is het jaar dat voorbijging naar het tijdelijke een droef of wel een vroolijk geweest; zal het toekomstige ook een van tweeën zijn, het gaat toch alles haast voorbij en kan ons het eeuwig goed niet geven of ontnemen.

De hoofdzaken is wat Paulus noemt, dat niets ons kan scheiden van de liefde Gods die is in Christus. Die liefde blijft alle jaren en eeuwen door dezelfde, ik heb u lief gehad met een eeuwige liefde, zegt God tot Zijn volk Israël. Welnu, waar 't op aan komt is, dat ook wij van harte kunnen zeggen: Wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst heeft lief gehad.

Zoo lang wij dit niet kunnen, baat het niets al hadden we nog zulk een vroolijk jaar achter ons, en al wachtten ons in het nieuwe allerlei blijde verrassingen. Wij moeten het hoogste goed hebben. En dat bestaat in de kennis van en de gemeenschap met God, die Zijn liefde in het hart uitstort.

Ik wensch allen lezers een recht gezegend nieuwjaar, en vertrouw, dat se 't mij ook doen. Ik hoop dat ze met genoegen zullen lezen, wat voor hen geschreven wordt, en in hun brieven schrijven blijven volharder als tot nu toe. Maar het beste, dat ik hun wenschen kan, is de vernieuwing des gemoeds, waar de apostel van spreekt — opdat se zoo Hem worden ingeplant, die zegt: „Zie ik maak alle dingen nieuw.“

Als dat geheel vervuld wordt, zal er geen nieuwjaar, ja geen tijd meer wezen. Het zal een eeuwige dag zijn, en nooit meer nacht. Die eeuwige geve ons de Heere u genade te verwerven, en elke nieuwjaarsdag bringe ons die nader!

HOOGENBIJK.

Reformeerde Gezindheid.

Reformeerde Kerken.

AANGENOMEN: Veere, A. Scheele, cand. te Terneuzen.
BEDANKT: Baarland, A. Scheele, cand. te Terneuzen. — Allen, J. H. Donner, te Nieuwduin. — Nieuw Dordrecht, A. van Dijk, te Hollandscheveld.

Nederlandsch Hervormde Kerk.
BEROEPEN: Oude Schans, B. Scholten, te Selingen. — Heenvliet, C. H. Hagen, cand. te Leiden. — Uithuizen, R. A. C. Frilling, te Delfzijl. — Workum, Dr. E. H. Limburg, te De Wijk en IJhorst. — Te Wedde, J. E. Werkman, cand. te Middelstum. — Eerland, J. N. van Druten, cand. te Rijnsburg. — Oudam, W. Klaassen, cand. te 's Hertogenbosch. — Gerkelklooster, F. de Vries, te Visvliet. — 't Zand, De Jong, te Westereinden.

AANGENOMEN: Limmen, S. Winkel, te Dronrijp. — Hatten, C. Haviga, te Oud Beerland. — Nieuw Vosmeer, W. Hage, te Deurne. — Hoofdplaat, W. A. Noest Jr., cand. te Sluis. — Klun dert, W. R. Boerendans, te Nieuwkoop.
BEDANKT: Oosterend en Oud- en Nieuw-Gastel, W. A. Noest Jr., te Sluis. — Nijverdall, J. H. Gunning, te Rijen. — Oud Alblas en Huizen, J. J. van Ingen, te Hazerswoude. — Herwijnen, J. Ch. Kromsigt, te Gelselaar. — Schiermonnikoog, R. Adriaan Engels, te Morra en Looens.

Geabonneerden op DE HERAUT wordt het kwartaal, geabonneerden op 31 December, ten bedrage van f 1.20, per postwissel over te maken, welken men gelieve te adresseren aan de Administratie van DE HERAUT, Amsterdam.

Intekenaren op het premieboek DE GEMEENE GRATIE, die het daarvoor verschuldigde driemaandelijkse wenschen te voldoen, herinneren wij aan de kwartaalbetaling van f —.75 per aangevraagd exemplaar.

Na ontvangst van den postwissel wordt den afzender daarvan bericht gezonden.

DE ADMINISTRATIE.

Amsterdam, Jan. 1904.

Advertentiën.

Tot onze diepe droefheid overleed heden in haren Heer en Heiland, na een korte ongesteldheid, onze geliefde Moeder, Be-huwd- en Grootmoeder, Mevrouw
JOHANNA DE BOER,
Wed. van den Heer HENDRIK VAN DER GOOR JR., in den gezegenden ouderdom van bijna 86 jaar.

Namens de familie,
E. VAN DER GOOT,
Nijkerk, 25 December 1903.

Heden trof ons een zware slag. Het be-haagde den Heere na een langdurige on-gesteldheid door den dood tot Zich te nemen onzen geliefden Vader
WILLEM JACOBUS SMIT,
Wed. van den Heer GEORGE MEIJER, in den ouderdom van bijna 62 jaar.
G. SMIT,
JA. SMIT.
Zwolle, 29 Dec. 1903.

L. G. WEISZ & Co.,

Commissionairs in Effecten,
WESTERMARKT No. 21
AMSTERDAM.

De Commissie van Administratie bericht de uitloting van:

No. III.
in de Obligatielening ten laste der Geref. Kerk van Bussum; alsmede dat de Coupons, verschijnende op 1 Januari 1904, betaalbaar zijn ten kantore van de firma Wed. P. VAN EIJK & ZONEN, Damrak, Amsterdam, en op 4 en 8 Januari, 's avonds van 8 tot 10 uur, in de Consistorie der Geref. Kerk te Bussum.

Evolutie of Revelatie.

REDE,
gehouden bij de overdracht van het Rectoraat der Vrije Universiteit, op Dinsdag 20 October 1903.

DOOR
Prof. Dr. H. H. KUYPER.

Prijs . . . f 1.50.
BOEKHANDEL
HOEVEKER & WORMSER.

Amsterdam.
Pretoria.

Amsterdamsche Maatschappij van Levensverzekering.

gevestigd te
Amsterdam, Keizersgracht 547-549,
sluit alle Kapitaals-verzekeringen, Weduwe-pensioenen, Lijfrenten, enz.

Onderlinge Nederlandsche Hypotheekbank, te Groningen, Jacobijnerstraat 18.

Onze 4 pCt. Pandbrieven, met winstaandeel, zijn thans verkrijgbaar tegen den koers van 99½ pCt.

De Directie:
ROMERS,
VAN SWINDEREN.

WERKEN van Dr. A. KUYPER.

De vleeschwording des Woords.
Prijs ingenaaid f 1.90; gebonden f 2.40.

Encyclopaedie
der Hellige Godgeleerdheid.
Deel I. Inleidend deel. — Deel II. Algemeen deel. — Deel III. Bijzonder deel.
Prijs compleet:
Ingenaaid f 16.75; gebonden f 21.25.

DE ENGELN GODS,
een boek in royale formaat van
300 bladzijden.
Prijs f 2.50 ingenaaid;
f 3.25 in fraaie stempelband.

Het werk van den Heiligen Geest.
DRIE DEELLEN.
Ingenaaid f 7.50; geb. in één band f 8.90.

Tractaat van den Sabbath.
HISTORISCHE DOGMATISCHE STUDIE
1890.
Prijs f 1.60 ingenaaid; f 2.10 gebonden.

Het Calvinisme.
Het Calvinisme en de Historie. — Het Calvi-nisme en de Religie. — Het Calvinisme en de Staatkunde. — Het Calvinisme en de Wetenschap. — Het Calvinisme en de Kunst. — Het Calvinisme en de Toekomst.
Prijs ingenaaid f 2.80; gebonden f 3.35.

Zijn uitgang te Jerusalem.
MEDITATIE
over het lijden en sterven onzes Heeren
Prijs f 1.90. — 1a stempelband f 2.40.

Amsterdam.
Pretoria.

Wed. P. VAN EIJK & ZONEN, DAMRAK 60 en DAM 15-17

Kopen en verkoopen EFFECTEN en vreemde COUPONS. Wisselen Gouden e Zilveren MUNTEN en vreemde BANKNOTEN. Sluiten PROLONGATIEN en BELEE NINGEN. Nemen gelden à DEPOSITO tot dagelijks vast te stellen rentekoers.

De Gemeene Gratie

DOOR
Dr. A. KUYPER.

Drie deelen, waarvan thans verschenen zijn: Deel I (Het geschiedkundig gedeelte) en Deel II (Het leerstellig gedeelte), terwijl Deel III in den loop van 1904 zal verschijnen.

Men teekent in uitsluitend voor het geheele werk.
Prijs f 17.50.

Stempelbanden worden bijtijds tegen matigen prijs verkrijgbaar gesteld.
BOEKHANDEL
HOEVEKER & WORMSER.

Amsterdam.
Pretoria.

BREEBAART'S

Orgelhandel,
DAMRAK 22, b/h. Centraalstation.
Best adres voor Orgels.
Groote Sorteerling van af f 50.—
Men kome zien.

Doop- en Avondmaalstellen,

in Tin, Britannia en Verzilverd.
Teekeningen volgens de ware grootte.
VERKRIJGBAAR bij:
MEYJES & HÖWELER,
DAMRAK 19.
Op het No. letten s. v. pl.

Geld gevraagd.
Gereformeerd persoon vraagt geld ter leen op winstgevend Stoomvisscherij. Of stille Vennoot. Brieven franco, letter B, Bureau van dit Blad.

F. BETTEX' Werken.

Uitnemende geschenken zijn de volgende boeken:
Natuur en Wet. Uit het Hoogduitsch van F. BETTEX. Ingenaaid f 2.75. Gebonden. f 3.40
„Het is een groot genot zich in dit wonderbare boek te verdiepen.“
Leipziger Neuesten Nachrichten.

Natuurstudie en Christendom. Uit het Hoogduitsch vertaald door A. TAP, Pred. te Schiedam. Met een woord vooraf van Dr. F. E. DAUBANTON. 3e druk. Ingenaaid f 2.25. Gebonden. f 2.75

„Zijn rijp en rijk, geleerd en boeiend, diepzinig en glashelder boek, zal zeer zeker in Nederland met belangstelling worden ontvangen.“ Dr. F. E. DAUBANTON.

Het lied der Schepping. Uit het Duitsch door J. W. BERKELBACH VAN DER SPENKEL, Pred. te Gouda. Met een woord vooraf van Dr. J. Th. DE VISSER, Pred. te Amsterdam. Ingenaaid f 3.25. Gebonden. f 3.75

„De lectuur van zulk een boek ontlokt ook het hart weer eens een krachtig „Eere zij God“ en stemt den toon van ons leven hooger. . . Ik heb er veel uit geleerd. . . Mijn geloof in den Schepper aller dingen is er vaster door geworden.“ Dr. J. Th. DE VISSER.

Symboliek der Schepping en der Eeuwige natuur. Naar het Hoogduitsch van F. BETTEX, door H. J. HANA, Met inleidend woord van Dr. J. Th. DE VISSER, Pred. te Amsterdam. Ingenaaid f 2.75. Gebonden. f 3.25

„Dit boek is de kroon op zijn werk. . . Ik raad aan ieder, vooral aan jongelieden, dit schoone boek te lezen en te bespreken. Het verrijkt onzen geestkring en bevestigd ons geloof.“ Dr. J. Th. DE VISSER.

Wat dunkt u van den Christus? Uit het Hoogduitsch van J. W. BERKELBACH VAN DER SPENKEL. Ingenaaid f 0.75. Gebonden. f 1.35

Natuurkundig leesboek voor de hoogste klassen der Christelijke School. Uit verspreide opstellen bewerkt door H. J. HANA. f 0.60

Men leze de gunstige Recensien in De Standaard, De Hervaut, De Nederlander en andere Christelijke bladen.

TER PERSE:
F. BETTEX, Beschaving.
BOEKHANDEL
HOEVEKER & WORMSER.

Amsterdam.
Pretoria.

Groningsche Hypotheekbank voor Nederland,

Gevestigd te GRONINGEN.
OUDE BOTERINGSTRAAT No. 72, hoek MUURSTRAAT.
Telefoon Intercommunicaal No. 674.

Maatschappelijk Kapitaal f 1,000,000.
Commissarissen: Prof. Mr. D. P. D. FAHUS, J. H. DE WAAL MALEFIJT, A. W. SCHIPPERS, Jhr. H. A. WITTEWAAL VAN STOEFTWEGEN, H. LUKING, Mr. P. DIELEMAN, E. G. WENTINK, J. BOUWES, Jhr. TERPSTRA en Mr. H. VAN DER VEGTE.

Raad van Toezicht: J. BOUWES, Jhr. TERPSTRA, Mr. H. VAN DER VEGTE.

Geeft uit 4 pCt. Pandbrieven,
koers 100 pCt. in stukken van f 1000.—, f 500.—, f 100.— en f 50.—, verkrijgbaar ten kantore der Bank, bij alle Agenten en Effectenhandelaren. Inlichtingen geven te Amsterdam de H.H. L. G. WEISZ & Co. Westermarkt 21 en RADIUS en DANIE, Keizersgracht 207 (Hilversum, Torenlaan 50); te Rotterdam de heer H. DANIE, Haringvliet 49.

De Directie:
M. BROUWER, Mr. W. SWITERS, F. J. BOLT.

BOEKHANDEL

HOEVEKER & WORMSER,
Kalverstraat 154, Amsterdam.

Theologische en Algemeene Boekhandel.
STEEDS VOORHANDEN:
TAUCHNITZ' Edition en Upwins Library à f 1.— p. deel; Reclam's Universaal-Bibliotheek, Bibliothèque Nationale, Les grands artistes: à f 2.40 p. deel, gebonden en rijk geill.: RAPHAEL, DURER, WATTEAU, TITTIEN, RUBENS.

DIRECTE verbinding met het Buitenland.
SPECIALITEIT in Engelsche en Hollandse OMSLAGKALENDERS.

Muurtelken. — Kerkboeken. — Huis- en Kerkbijbels. — Kinder Lees- en Prentboeken. — Photographien. — Koraalboeken.

Boek- en Courantdruckerij: DE ROYEN KROON & BAKKER, Amsterdam.

Vrije Universiteit.

In dank ontvangen:
Voor de Vereeniging:
Aan Contributien:

Door Dr. D. Prins te Oudega (Sm.) f 60; door door den heer C. Brunt te Maartensdijk; uit de Bildt f 4.50, uit Maartensdijk f 34, samen f 38.50; door den heer J. Nohack te Bloksil f 17.50; door Dr. H. de Bruijn te Oud Loosdrecht f 19.50; door Dr. C. W. E. Ploos van Amstel te Zwolle f 175.50; door den heer O. A. Brouwer te Dokkum f 141; door den heer A. W. de Lecuw Jr. te Schoonewoerd f 60; door den heer W. Friedli te Hensden f 5.50; van den heer J. B. te A. f 25; door den heer L. J. Mensonides te Bolsward f 7.50; door den heer C. M. van Houweling te Peursum f 60; door den heer A. Maaste Vrouwenpolder f 1.50.

Aan Collecten: (voor de Theol. faculteit); Van de Geref. kerk te Gorinchem f 21.22; van idem te Giesdendam A f 13.03½; van idem te Varsveld f 7; van idem te Zwolle f 88 en nagift f 0.15, samen f 88.15; van idem te Hasselt f 9.73; van idem te Kampen f 56.81½; van idem te Langeslag f 1.38; van idem te Steenwijk A f 6; van idem te Steenwijk B f 23.43½; van idem te Stad Vollenhove f 3.44; van idem te Ambt Vollenhove B f 9.20; van idem te Wilsum f 1.20; van idem te Zwartsluis f 25.02½; bij een sprekebeurt door den heer Jac. van O. te Vreeswijk f 11.88½; van idem te Oostburg (sde coll.) f 11.16; van idem te Doorn f 5.82½; van idem te Aalten f 10.85; van idem te Leerdam f 11.46.

Aan Schenkingen:
Van den heer J. Monster te Vreeswijk f 2.50; gevonden in de collecte te Delft f 1.

Voor de Medische Faculteit:
Door Dr. C. W. E. Ploos van Amstel te Zwolle f 7; door den heer O. A. Brouwer te Dokkum f 1.

Voor het Studiefonds:
Van de Halvestuiversvereniging te Amster-dam f 16.95.

S. J. SEEFAT,
Hilversum, Penningmeester.

Eet NU Kaas.

Malsch en vet, 3 8/11. EDAMMERS samen 10 Pond, fr. h.s. f 2.25 na postw. of Remb.

D. DE BUNJE-DITMAR, Leeuwarden.

F. BETTEX' Werken.

Uitnemende geschenken zijn de volgende boeken:
Natuur en Wet. Uit het Hoogduitsch van F. BETTEX. Ingenaaid f 2.75. Gebonden. f 3.40
„Het is een groot genot zich in dit wonderbare boek te verdiepen.“
Leipziger Neuesten Nachrichten.

Natuurstudie en Christendom. Uit het Hoogduitsch vertaald door A. TAP, Pred. te Schiedam. Met een woord vooraf van Dr. F. E. DAUBANTON. 3e druk. Ingenaaid f 2.25. Gebonden. f 2.75

„Zijn rijp en rijk, geleerd en boeiend, diepzinig en glashelder boek, zal zeer zeker in Nederland met belangstelling worden ontvangen.“ Dr. F. E. DAUBANTON.

Het lied der Schepping. Uit het Duitsch door J. W. BERKELBACH VAN DER SPENKEL, Pred. te Gouda. Met een woord vooraf van Dr. J. Th. DE VISSER, Pred. te Amsterdam. Ingenaaid f 3.25. Gebonden. f 3.75

„De lectuur van zulk een boek ontlokt ook het hart weer eens een krachtig „Eere zij God“ en stemt den toon van ons leven hooger. . . Ik heb er veel uit geleerd. . . Mijn geloof in den Schepper aller dingen is er vaster door geworden.“ Dr. J. Th. DE VISSER.

Symboliek der Schepping en der Eeuwige natuur. Naar het Hoogduitsch van F. BETTEX, door H. J. HANA, Met inleidend woord van Dr. J. Th. DE VISSER, Pred. te Amsterdam. Ingenaaid f 2.75. Gebonden. f 3.25

„Dit boek is de kroon op zijn werk. . . Ik raad aan ieder, vooral aan jongelieden, dit schoone boek te lezen en te bespreken. Het verrijkt onzen geestkring en bevestigd ons geloof.“ Dr. J. Th. DE VISSER.

Wat dunkt u van den Christus? Uit het Hoogduitsch van J. W. BERKELBACH VAN DER SPENKEL. Ingenaaid f 0.75. Gebonden. f 1.35

Natuurkundig leesboek voor de hoogste klassen der Christelijke School. Uit verspreide opstellen bewerkt door H. J. HANA. f 0.60

Men leze de gunstige Recensien in De Standaard, De Hervaut, De Nederlander en andere Christelijke bladen.

TER PERSE:
F. BETTEX, Beschaving.
BOEKHANDEL
HOEVEKER & WORMSER.

Amsterdam.
Pretoria.

Groningsche Hypotheekbank voor Nederland,

Gevestigd te GRONINGEN.
OUDE BOTERINGSTRAAT No. 72, hoek MUURSTRAAT.
Telefoon Intercommunicaal No. 674.

Maatschappelijk Kapitaal f 1,000,000.
Commissarissen: Prof. Mr. D. P. D. FAHUS, J. H. DE WAAL MALEFIJT, A. W. SCHIPPERS, Jhr. H. A. WITTEWAAL VAN STOEFTWEGEN, H. LUKING, Mr. P. DIELEMAN, E. G. WENTINK, J. BOUWES, Jhr. TERPSTRA en Mr. H. VAN DER VEGTE.

Raad van Toezicht: J. BOUWES, Jhr. TERPSTRA, Mr. H. VAN DER VEGTE.

Geeft uit 4 pCt. Pandbrieven,
koers 100 pCt. in stukken van f 1000.—, f 500.—, f 100.— en f 50.—, verkrijgbaar ten kantore der Bank, bij alle Agenten en Effectenhandelaren. Inlichtingen geven te Amsterdam de H.H. L. G. WEISZ & Co. Westermarkt 21 en RADIUS en DANIE, Keizersgracht 207 (Hilversum, Torenlaan 50); te Rotterdam de heer H. DANIE, Haringvliet 49.

De Directie:
M. BROUWER, Mr. W. SWITERS, F. J. BOLT.

BOEKHANDEL

HOEVEKER & WORMSER,
Kalverstraat 154, Amsterdam.

Theologische en Algemeene Boekhandel.
STEEDS VOORHANDEN:
TAUCHNITZ' Edition en Upwins Library à f 1.— p. deel; Reclam's Universaal-Bibliotheek, Bibliothèque Nationale, Les grands artistes: à f 2.40 p. deel, gebonden en rijk geill.: RAPHAEL, DURER, WATTEAU, TITTIEN, RUBENS.

DIRECTE verbinding met het Buitenland.
SPECIALITEIT in Engelsche en Hollandse OMSLAGKALENDERS.

Muurtelken. — Kerkboeken. — Huis- en Kerkbijbels. — Kinder Lees- en Prentboeken. — Photographien. — Koraalboeken.

Boek- en Courantdruckerij: DE ROYEN KROON & BAKKER, Amsterdam.

Dit bla
dit bla
aan de
inzend
kunnen v

Wij g
artikelen
zedelijke
spreking
Tien geb

In de
Israel bi
wij, mits
dat men
het nati
van den
Gods ge
handelen
relatie, s
menschen

En die
„Tien w
nieuwe b
en zedelij
van eeuw
rein weib
den mens

Een on
schepen n
en die h
een vana
voor zijn
haling en
zich zelf
niet de t
zijn volst
in de zed
den mens

buitenaf a
radijs nie
door God
het innigs
zoo als c
ven in zij

Eerst t
gende ge
satan het
waarbij o
gebed vers
moest uilt
der engel
het proefg
werkverbo
loos verbr
de natuur
dat wezen
er „schrik
stand, we
ders ook t
den kwam

Toen w
weken het
wat voor t
in den ge
en slecht
van gebo
en die m
ze gehoort
Dit toch
neer hij s
nen, die d
dingen do
niet hebb
(Rom. 2 :

Maar in
den gevalle
kennisse va
Bovendien
in stee va
wil te doe
verbod in
gegeven o
standighede
winnen k
toch altijd
dere bewe
hiefde tot
gen God.

Mag men
dus spreke
van een w
hart, — in
bij den s
woorden, b
niet anders
wet, maar
tot dezelfde
eeuwige or
niet-zondig
En gaaf
op het stuk
b.v. aan h
gebroken.

En hoe l
gegeven, d
voorschrift